

The Viking Whaling Aksjeselskap historie.

Erling Dekke Næss (1901 - 1993) ble kontaktet av hval pionerene Torger Moe og Johan Rasmussen, for å hjelpe til med finansiering av The Viking Whaling Co. Ltd. Selskapet ble stiftet i 1928. Det ble registrert i London, med en aksjekapital på 331 500 pund fordelt på 3 aksjeklasser ordinære aksjer, preferanseaksjer og styreaksjer à 1 shilling, mens de ordinære aksjene var på f 1. I tillegg hadde selskapet en reserve på 150 000 pund i ikke utstedte aksjer, dermed var totalkapitalen på 481 500 pund. Erling Dekke Næss skriver i sin biografi, at han så på seg selv, Torger Moe og Johan Rasmussen, som hvalfangstens "tre musketerer".

De hadde planer om å bygge verdens første fabrikkskip. Skipet fikk navnet "Vikingen". Hun var bygget som en tankbåt, med hvalprosesseringen på dekk, det muliggjorde at hun kunne både være tank eller fabrikkskip.

Næss fant prospektet interessant og hjalp til med finansieringen. Selskapet ble tatt opp på London Stock Exchange i Januar 1929.

Erling Dekke Næss fikk kritikk i Norge for å "selge kunnskap" til Engländerne, hvalfangst var på denne tiden en stor Norsk industri. Næss var uenig i kritikken, han sa at kapital var vanskelig å oppdrive i Norge, og uansett ville mannskapet være Norsk, og utstyr ville komme fra Norge.

"Vikingen" ble bygget ved Swan, Hunter & Wigham Richardson LTD, Wallsend on Tyne, bnr 1377. Den ble sjøsatt i september 1929. Med en tonnasje på 15,000 ton ble levert i September 1929, til en kostpris på 275 000 pund.

Det var likevel problemer med "Vikingen", den var registret i England. Det førte til at norske aksjeeieren ble skattlagt to ganger. For å løse dette, fant Næss ut at en skulle flytte administrasjonen til Paris, og registrere skipet i Panama, slik som USA-eide skip hadde gjort siden 1922.

Det var flere hindre på veien, et av dem var å få en skatte avtale mellom USA og Panama. For å gjennomføre dette fikk han hjelp av Standard Oil Company i New Jersey. Etter endel undersøkelser og arbeid ble et selskap, Viking Corporation dannet i Panama, og "Vikingen" ble i 1931 solgt til dette selskapet, som var 100 % eid av The Viking Whaling Co. Flere norske sjømannsorganisasjoner ble informert om at alle lønnsbetingelser og avtaler ville forbli de samme, men sjøfolkene ville få en bonus for å dekke manglende norske pensjons innbetalinger. Dette ble akseptert av sjømannsorganisasjonene.

Formålet med Viking Whaling Company Ltd, var ikke bare å drive som kun hvalfangerselskap, men også å kjøpe aksjer i norske hvalfangstselskaper. De kjøpte aksjer i A/S Vestfold, A/S Sydhavet og A/S Rosshavet. Disse selskapene var alle kontrollert av Johan Rasmussen & Co., selskapene hadde i tillegg til sine egne skip, en hvalstasjon på Sør Shetland.

Fortjenesten for disse selskapene hadde vært formidabel i årene 1924 - 1928. En fortjenestemargin på nær 60%, med maksimum 147% netto profitt på kapitalen. I begynnelsen av 1930 årene kom depresjonen, og prisene sank dramatisk. Mange skip gikk i opplag, og selskaper ble restrukturert. Næss var aktiv med i dette, spesielt i salget av

fabrikkskipet "Vestfold" (21,800 dwt) til et nytt selskap i London, siden A/S Vestfold ikke klarte å betale sine kreditorer.

Den første sesongen 1929/30, ble en stor suksess for selskapet The Viking Whaling Co. Det ble det produsert 82 000 fat hvalolje og i sesongen 1930/31, ble også bra, da det ble produsert 115 000 fat hvalolje.

Aksjonærene fikk på sine ordinære aksjer utbetalt i 1930 13% utbytte og i 1931,4 % utbytte. Selskapet opererte for det meste i aantarktiske strøk (Sydpolen).

Det tok seg noe opp igjen og sesongene 1935/36 og 1936/37 var ganske gode, da blant annet Tyskland ble storkjøper av hvalolje. Sommeren 1937 betalte selskapet ut et utbytte på 20 % til sine aksjonærer.

Sesongen 1937-38 ble det på ny et tilbakeslag. Framtidsutsiktene for hvalfangsten var ikke den beste på grunn av altfor hard beskatning av hvalbestandene. Det ble da bestemt at man skulle selge VIKINGEN og 7 hvalfangstskuter. Kun en kjøper var i markedet, og det var den tyske regjering. Vikingen ble solgt sammen med 5 av hvalskutene. Tyskerne hadde ingen penger, men som praksisen var den gang, måtte selger motta varer for samme beløp. I bytte ble et tankskip kontrahert. Nybygget fikk navnet MT NORNESS på 14000 tdw, bygget ved Deutsche Werft i Hamburg. Ledelsen i selskapet var meget nervøs, ettersom det lå krig i lufta. Et eventuelt krigsutbrudd før levering og skipet ville bli konfiskert og selskapets kapital ville være tapt. De fikk levering av skipet i mai 1939, mens krigsutbruddet kom 31 august samme år.

Viking Whaling Co. solgte MT. Norness til Viking Tanker Company, som betaling fikk de aksjer i dette selskapet. Viking Whaling Co. var nå blitt et rent investeringsselskap, med blant annet en stor aksjepost i Vestfold Whaling. Navnet ble i januar 1940 endret til Viking Investment Trust Ltd. Hva som eksakt skjedde videre med dette selskapet er ikke helt klart, men de holdt det trolig gående til minst året 1954.

Glimt fra Vikingens 62 årige historie:

1929 Bygget som flytende hvalkokeri **VIKINGEN** ved Swan, Hunter & Wigham Richardson Ltd, Wallsend on Tyne. (En måned etter at fl.k **KOSMOS** ble levert.) for rederiet The Viking Whaling Co. Ltd, Newcastle (Johan Rasmussen & Co. Sandefjord). Levert 31/08 1929. Kokeriet var først registrert under engelsk flagg (Newcastle) 1931 Solgt til Viking Corporation (Johan Rasmussen & Co.).

1933 Registrert som eiere: South Sea Chatering Co. Ltd, Newcastle.

1934 Skifter til Panamaflagg, som registrert eier Viking Corporation (Johan Rasmussen & Co., Sandefjord)

1938 Solgt til Deutsche Ölmuhlen - Rohstoffe GmbH. (Hamburger Walfanz-Kontor GmbH), Hamburg og omdøpt til **WIKINGER**.

1945 Alliert krigsbytte, beslaglagt i Kiel. Ble overtatt av britene og satt under disposisjon av Ministry of Transport (MOT) (Managers Kerguelen Sealing & Whaling Co. Ltd, London.), og i sesongen 1945/46 drev hvalfangst under engelsk flagg som **EMPIRE VENTURE**.

1946 Overtatt av Sovjet og gitt navnet **SLAVA**. Som **SLAVA** (CJIABA)

1971 Solgt til Japan og omdøpt **FUJI MARU**.

Solgt i 1971 til Taiwan for opphugging.

